

Pestprotocol Antoniuschool

Versie: Concept 23/24
Wouter Dillisse
sept. 2023

Inleiding

Op de Antoniuschool willen we dat alle leerlingen zich veilig voelen en goed in hun vel zitten, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen binnen hun mogelijkheden. Uitgaande van de unieke mogelijkheden van elk individueel kind gaan we samen, in goede relatie en met wederzijds respect op weg naar het best haalbare resultaat.

In dit pestprotocol geven wij op welke manier wij preventie handelen om te zorgen dat het pedagogisch klimaat op onze school zo optimaal mogelijk is. Mocht er toch sprake zijn van pesten, dan geven wij aan wat onze aanpak in deze zal zijn. Want pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en waar wij, in samenwerking met alle partijen, serieus mee omgaan.

UITGANGSPUNTEN VAN ONS ONDERWIJS

Veilig en voorspelbaar

Ons doel is om op de Antoniuschool voor alle kinderen een veilige en voorspelbare omgeving te laten zijn, waarbij ons pedagogisch klimaat schoolbreed de basis vormt. Door gebruik te maken van drie basisafspraken zijn de afspraken duidelijk en goed te onthouden.

Zelfvertrouwen/vertrouwen

Zelfvertrouwen is een basis om tot ontwikkeling te komen. Weten waar je goed in bent en waar je nog hulp bij nodig hebt is belangrijk voor ieder kind. Zo ontwikkel je vertrouwen in eigen kunnen. Ook een mate van zelfstandigheid draagt hieraan bij. Vertrouwen in elkaar zorgt ervoor dat er een open gesprek is en blijft, van daaruit kan je bouwen aan een positieve ontwikkeling.

Eigenheid en verantwoordelijkheid

Wij leren kinderen dat iedereen anders is en dat je ook anders mag zijn. Ons klimaat is erop gericht dat leerlingen elkaar accepteren zoals ze zijn, dat zij hun eigenheid kunnen behouden en zich op hun eigen manier mogen laten zien. Dit bevordert de veiligheid dit het kind ervaart en draagt bij aan de verantwoordelijkheid die iedereen heeft.

Samen/verbonden

In de school leren, werken en spelen we samen. Oudere kinderen helpen jongere kinderen op momenten. Tijdens het buitenspelen begeleiden we kinderen in het samen spelen, leren omgaan met wachten op je beurt, samen winnen en verliezen. Maar ook samen oplossingen zoeken. Samen is met kinderen en ouders en leerkrachten.

DEFINITIE VAN PESTEN

'Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische en of fysieke mishandeling door een leerling of een groep leerlingen van één of meer klasgenoten, die niet (meer) in staat zijn om zichzelf te verdedigen.'

Met deze definitie is het verschil tussen pesten en plagen aangegeven. Bij plagen is er sprake van incidenten. Pesten gebeurt systematisch, een aantal keer per week, een keer per week of regelmatig.

PLAGEN OF PESTEN? SIGNALLEN

Plagen:

- Gelijkwaardigheid
- Wisselend 'slachtofferschap'
- Humoristisch
- Af en toe

Pesten:

- Machtverschil
- Hetzelfde slachtoffer
- Kwetsend
- Vaak / voortdurend

Aan het effectief aanpakken van pesten zijn een aantal voorwaarden verbonden:

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen, leerlingen, medewerkers en de ouders/verzorgers.
- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt. Afspraken over omgang met elkaar worden vervolgens gemaakt. Het pedagogisch klimaat ondersteunt.
- Als pesten optreedt, moeten medewerkers (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.
- De school moet beschikken over een directe aanpak in de vorm van een stappenplan.

PREVENTIEF ANTI-PESTBELEID

INSTRUMENTEN

1. *Pedagogisch klimaat*

Een goed pedagogisch klimaat is de basis voor rust bij de kinderen en medewerkers. Het pedagogisch handelen van de medewerkers staat hierbij centraal. Hiermee willen wij het positieve zelfbeeld en het zelfvertrouwen van de kinderen vergroten. De leerlingen hebben behoefte aan eenduidige pedagogisch ondersteuning, gegeven door alle medewerkers, in samenwerking met of los van elkaar. Het pedagogisch handelen is gericht op het vervullen van de basisbehoeften relatie, competentie en autonomie. Het pedagogisch handelen is een onderdeel van het gesprek op school.

2. *Saqi en KIVA*

Twee keer per jaar vullen leerlingen en leerkrachten de lijst in van KIVA en Saqi. Deze lijsten geven de medewerkers inzicht in de sociale ontwikkeling (op individueel en groepsniveau) van de leerlingen. Naar aanleiding van deze lijsten wordt een pedagogisch groepsplan opgesteld met heldere concrete doelen (zowel individuele doelen, als groepsdoelen). Met behulp van deze lijsten kan pestgedrag mede vroegtijdig gesignaleerd worden. Basis blijft actief leerkracht gedrag. Deze lijsten geven een objectiverend beeld. Aan de hand van de lijsten worden ook interventies ingezet.

3. *Pedagogisch groepsplan*

Om ons pedagogisch handelen goed af te stemmen, maken we een pedagogisch groepsplan. Hierdoor kunnen we ons handelen goed afstemmen op de behoeften van de leerlingen. Dit heeft als doel gedragsproblematiek te voorkomen en de veilige omgeving voor iedereen te borgen. De informatie voor het pedagogisch groepsplan krijgen we vanuit KIVA lijsten en de SAQI, observaties en bevindingen van

medewerkers. De pedagogische groepsplannen worden besproken met de intern begeleider en eventueel gedragspecialist. Via de internbegeleider kan er hulp gevraagd worden bij de schoolcontactpersoon indien nodig.

4. ***Leerkrachtvaardigheden***

In het preventief handelen zorgen we er samen voor dat onze leerkrachtvaardigheden om gedrag te begeleiden steeds afgestemd wordt op de situatie en steeds verder ontwikkeld wordt. Dit doen wij door middel van reflectie op groepsniveau en schoolniveau waar nodig. Medewerkers werken aan een positieve grondhouding, effectieve directe instructie en een goed georganiseerd klassenmanagement. Daarnaast staat de relatie leerling medewerker centraal.

Medewerkers zorgen ervoor dat ze goed en gericht observeren en zijn in staat om te reflecteren op hun eigen leerkrachtgedrag. Medewerkers worden hierin ondersteund door elkaar, de intern begeleiders en directie.

5. ***Duidelijke afspraken over de omgang met elkaar***

De Antoniuschool is een school met duidelijke basisafspraken. We sturen en motiveren leerlingen om het juiste gedrag te laten zien en reflecteren met hen op dit gedrag. In ons klimaat geven we aan hoe we met elkaar om willen gaan, leerling met leerling, leerling met medewerker, leerling met ouder en medewerker met ouder. Voorbeeldgedrag speelt hierbij een belangrijke rol.

ALS PLAGEN PESTEN WORDT, WAT DAN?

UITGANGSPUNTEN

1. ***Pesten gebeurt overal***

Hoe ongewenst het ook is, pesten zal altijd deel uitmaken van het (school) leven. We gaan ervanuit dat het ons niet verder helpt als pesten gezien wordt als 'abnormaal' of 'door en door' slecht. De pester moet de kans krijgen te erkennen dat er een probleem is, hij moet hulp krijgen om te beseffen welke pijn en verdriet hij teweegbrengt. Hij moet ervaren dat elk initiatief om zich anders te gedragen gewaardeerd wordt. Dit kan enkel bereikt worden als de pester op basis van vertrouwen benaderd wordt.

2. ***Pesten is een groepsprobleem***

Soms werkt een pester alleen, maar meestal is er sprake van een groepje pesters, helpers en toeschouwers. Dit maakt dat pesten een groepsgebeuren is waarbij de groep een grote verantwoordelijkheid draagt. Het is de groep die het pesten ondersteunt en toestaat. Het is ook de groep die de macht heeft het pesten te melden en te veroordelen. Als een pester geen steun meer krijgt van de groep zal zijn gedrag minder interessant worden, hij zal er geen voordeel meer mee behalen. Vanuit deze vaststelling kiezen we ervoor de groep in te schakelen in het zoeken naar een oplossing voor een pestprobleem. Niet de unitmedewerker maar de groep wordt uitgedaagd het probleem om te lossen, zij het wel met de nodige ondersteuning.

3. ***Onze aanpak steunt op het vergroten van empathie***

Pesters vinden het moeilijk om zich in te leven in de gevoelens van anderen. Ze beseffen vaak niet wat de gevolgen van hun gedrag zijn voor de slachtoffers en zijn vaak geschokt wanneer ze ermee worden geconfronteerd. Het is dan ook belangrijk vanaf de kleuterklas preventief aandacht te besteden aan het begrijpen van de eigen gevoelens en die van anderen (Kinderen en hun sociale talenten). De groepsaankpak biedt het voordeel dat empathische reacties van kinderen meestal stimulerend werken voor anderen.

4. ***Gevoelens en niet de feiten staan centraal***

Door de nadruk op het slechte gevoel van het slachtoffer en niet op de feiten te leggen, voelen de pesters en de groep zich minder terechtgewezen en is de kans groter dat hun empathie wordt aangewakkerd. Over feiten kan je discussiëren, gevoelens die heb je.

5. ***De klemtoon ligt op het probleemoplossende karakter***

Wanneer je kinderen actief bij de aanpak betreft, ontstaat er een sfeer die veel positiever is dan bij bestraffende methodes. Niemand wordt boos, niemand hoeft bang te zijn. Niet het negatieve gedrag maar wel de zoektocht naar een oplossing staat centraal. Zodra kinderen zelf met voorstellen komen, kan je daar positief op reageren.

Elke kleine stap vooruit is een goede stap. Kinderen zullen meestal trots zijn op wat ze als individu én als groep hebben bereikt.

ZES STAPPEN AANPAK

Iedere melding van pestgedrag dient serieus genomen te worden en te worden geverifieerd. Op het moment dat een leerling, een ouder of een medewerker melding maakt van pestgedrag, worden de volgende stappen ondernomen.

Stap 1: De leerkracht heeft een afzonderlijk gesprek met de leerling die pest (de pester) en de leerling die wordt gepest. De medewerker stelt de intern begeleider hiervan op de hoogte. Het team wordt op de hoogte gebracht van het pestgedrag. Het doel is om duidelijkheid te krijgen over de situatie door te spreken met de betrokkenen.

Stap 2: De medewerker heeft een gezamenlijk gesprek met de pester en de gepeste. Het probleem wordt duidelijk en helder geformuleerd. In overleg met beide partijen worden concrete afspraken gemaakt om pestgedrag tegen te gaan en te stoppen.

Doel: Kinderen uitnodigen

Stap 3: Als pesten aan de orde is in een groep, zullen de medewerkers in de groep aandacht schenken aan het probleem. Er zal benadrukt worden dat alle leerlingen zich veilig voelen op school. Het melden van pesten is geen klikken. Angst om zaken te melden moet worden weggenomen. De empathie van de kinderen wordt aangesproken.

Stap 4: Er volgt een gesprek met ouders, met leerkracht en intern begeleider. Bij zeer ernstige problematiek zal de directie bij dit gesprek aanwezig zijn. Met de ouders wordt een vervolgspraak gemaakt. Er wordt benadrukt dat ouders bij zorg daarmee altijd op school terecht kunnen.

Stap 5: Gesprek met de pester en de gepeste (de medewerker schat zelf in: gezamenlijk of afzonderlijk). Is het gelukt om de afspraken na te komen? Zo ja; dan de afspraken handhaven/bijstellen en een volgend gesprek over twee weken plannen. Zo nee, analyse opstellen, waardoor het mis is gegaan. Medewerker overlegt met de intern begeleider. Het team wordt geïnformeerd over de voortgang. Ouders worden geïnformeerd.

Stap 6: Na twee weken is er opnieuw een gesprek tussen medewerker en leerling (en) Verslag wordt uitgebracht aan de intern begeleider met als doel om te weten komen hoe het nu gaat met het slachtoffer en de anderen. Verslag wordt uitgebracht aan de intern begeleider. Zijn de effecten positief, wordt langzamerhand afgebouwd. Er volgt dan ook een eindgesprek met ouders. Indien de aanpak onvoldoende heeft opgeleverd, dan volgt er een nieuwe plan.

ADVIEZEN VOOR OUDERS

Mijn kind wordt gepest...

Houd de communicatie met uw kind open; blijf in gesprek met uw kind. Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u dan contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken. Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken. Door positieve stimulering en zogenaamde schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terugkomen. Ook het beoefenen van een sport kan hierbij helpen. Steun uw kind in het idee dat er een einde komt aan het pesten.

Mijn kind is een pester...

Neem het probleem van uw kind serieus, maar raak niet in paniek; elk kind loopt kans pester te worden. Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen en maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet. Ook pesters zijn vaak onzeker: besteed extra aandacht aan uw kind. Het beoefenen van een sport kan helpen zelfvertrouwen op te bouwen en leren om te gaan met anderen. Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind. Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van de school staat.

CONCLUSIE

Met dit pestprotocol willen alle betrokkenen bij de Antoniuschool laten zien dat alle leerlingen zich in hun basisschoolperiode veilig mogen voelen, zodat ze zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door duidelijke regels en afspraken maken we het mogelijk dat kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aan kunnen spreken op deze regels en afspraken. Door elkaar te steunen, samen te werken en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Dit protocol wordt onderschreven door de leerkrachten, vertegenwoordigers van de ouders in de Medezeggenschapsraad, directie, bestuur van de school en de Ouderraad.

HET NIEUWE PESTEN

Wat wordt er onder het 'nieuwe pesten' verstaan?

Het internet biedt veel mogelijkheden om te pesten:

- Kinderen sturen anonieme dreigberichtjes via de mail en de app.
- Kinderen zetten foto's en of filmpjes van elkaar online met vervelende teksten;
- Kinderen schelden elkaar via Whatsapp uit;
- Kinderen dwingen elkaar om over grenzen te gaan seksueel of anderszins.
- Kinderen bestellen online producten voor iemand anders.

Pesten via het internet is vaak harder en gemener dan op bijvoorbeeld het schoolplein of in de gangen. De pester kan anoniem blijven.

En het kind voelt zich zelfs thuis niet meer veilig! Het 'nieuwe pesten' vindt voornamelijk plaats buiten schooltijden, maar beïnvloedt wel het pedagogische klimaat in de klas en dus ook de lessen.

Signalen dat een kind gepest wordt.

Dezelfde signalen als genoemd in het pestprotocol zijn hier van toepassing.

Activiteiten in het kader van preventie.

Met interactie, instructie en klassenmanagement scheppen we de voorwaarden voor een pedagogisch klimaat waarin elk kind tot zijn recht komt. Als we daar stap voor stap verbeteringen in aanbrengen, werken we ook aan veiligheid.

Hoe werken we daar in de klas aan?

- Werken met het pestprotocol
- De manier waarop we kinderen begeleiden op het internet;
- Leerkrachten tonen interesse in wat kinderen op het internet doen
- Klassengesprekken over het onderwerp "veilig internet"
- Leerlingen moeten horen dat een online geintje niet als geintje hoeft over te komen;
- Behandel de ander zoals je zelf behandeld wilt worden

In elke bovenbouwgroep worden de afspraken en regels aan het begin van het schooljaar besproken. **Wij vinden het op school niet nodig dat de leerlingen chatten, twitteren, of op Hyves /Facebook gaan.**

Het kijken op **YouTube** gebeurt alleen onder supervisie.

Daarnaast willen we de leerlingen wel leren veilig met het internet om te gaan. We hebben daarvoor de volgende regels en afspraken:

Surfen en gamen:

- Ik weet dat niet alles waar is wat ik op leuke websites zie. Ik download niets, geen games, geen software, geen muziek.

- Ik mag mezelf niet registreren op websites. Als ik iets tegenkom wat ik niet wil zien, klik ik het weg (als het niet lukt, vraag ik hulp).
- Als ik me vervelend voel door iets wat ik heb gezien, dan vertel ik dat aan iemand die ik vertrouw.

CONTACT MET ANDEREN VIA CHAT (Whatsapp, messenger, SKYPE)

- Ik geef geen e-mail-adressen, gewone adressen, namen (ook niet van school) telefoonnummers, foto's, wachtwoorden en andere persoonlijke informatie aan mensen die ik alleen van het internet ken.
- Ik reageer niet op pesterijen, dreigementen of scheldpartijen en haal zelf ook niet van dit soort 'geintjes' uit via internet.
- Ik blijf altijd vriendelijk en eerlijk en scheld niet (terug). Als er iets vervelends gebeurt, ga ik weg uit de chat.
- Ik mail niet zomaar met kinderen die ik van internet ken, en spreek niet met ze af zonder dat mijn ouders dat weten.

Mailen

- Ik open nooit mailtjes van onbekenden.
- Ik open geen attachments, ook niet van bekenden.
- Ik verstuur geen viruswaarschuwingen en geen kettingbrieven.
- Spam en junkmail gooi ik meteen weg en ik reageer er nooit op.
- Ik verstuur geen foto's.
- Ik verstuur geen anonieme mail.
- Ik verstuur geen flauwe grappen, dreigmail of hatemail.

Web-winkelen

- Ik koop niets in een webwinkel.

Huiswerk doen met internet

- Ik weet dat niet alles waar is wat ik op internet tegenkom.
- Als ik niet weet of ik een website kan gebruiken, vraag ik raad aan de leerkracht of aan mijn ouders/verzorger.
- Ik neem niet zomaar teksten over van websites voor schoolopdrachten.

Als er dan toch gepest wordt

Het kan natuurlijk voorkomen dat er ondanks alle maatregelen in de preventieve sfeer nog gepest wordt. Als gezien wordt, of door onderzoek bij vermoeden of horen bevestigd wordt dat er gepest wordt, dan gaan we over tot de volgende aanpak:

Spoor de dader op

Soms is de identiteit van de dader te achterhalen door uit te zoeken van welke computer op school het bericht is verzonden. Roep daarbij de hulp in van de ICT-coördinator. Deze moet kunnen nagaan wanneer het bericht

verstuurd is en welke klas op dat moment gebruik maakte van de computers. De stijl van het bericht en eventuele taalfouten kunnen de dader verraden. De dader kan wellicht ook worden gevonden door in de klas te praten over wat er is gebeurd.

Zie aanpak pestgedrag van het pest-protocol